

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-u. 23. sz. — Telefon 110.
Kiadóhivatal Hentschel H., Kapu-u. 72.
Telefon 356.
Fióküzlet Kolostor-u. 25.

Társadalmi napilap.
Felelős szerkesztő: **Kölcze Károly dr.**
Szerkesztő: **Buszek Béla.**

Előfizetési árak:
1 óra házhoz hordva 60 fill.
Vidékre postán küldve 1 K.
Egyes szám ára 2 fillér.

Gyermekvédelem.

Brassó, 1911. márc. 20.

(A.) Egyszerre két olyan hír érkezik, melyek a gyermekvédelem terén való óriási jelentőségű törvényhozási intézkedésekről számolnak be. Messze nyugaton, a londoni grófsági tanács és a belga kormány majdnem egyidejűleg állnak elő olyan intézkedésekkel, melyek a 14 évet még be nem töltött gyermekek ipari foglalkozását a minimumra redukálják vagy teljesen megszüntetik. Az egyik csak partikuláris intézkedés — igaz, hogy az ötmillió világvárosra lesz hatálya — a másik egy egész virágzó állam népoktatási intézményeit fejlesztő hatalmas lépéssel és mindkettő követendő példát szolgálhat bárhol is. Hiszen virágpolás: gyümölcszaporítás, gyermekvédelem: nemzeterősítés; s minden lépés, minden parányi javulás ezen a téren, minden anyagi

és erkölcsi tőkebefektetés százszoros kamatokat hoz.

A magyarországi gyermekvédelem is ebből a felfogásból indult ki s fejlődött. Ma még gyermekcipőkben van, de legalább már nem mostoha gyermek. Bizunk benne, hogy fejlődni, izmosodni fog; hogy állam és társadalom ezen a téren karöltve fognak fokozatosan előrehaladni. Ha a boldogabb nyugati államokat nem is érhetjük el egy csapásra, ha nem juthatunk el rögtön ahhoz az állapothoz, melyet azoknak évszázados nyugodt fejlődés, egy csomó történelmi, ethnikai és kulturális tényező szerencsés összetalálkozása tett lehetővé, míg nekünk kemény harcokat kellett vívnunk bent és kint — nem szabad kicsinyhitűen, az akadályoktól visszariadva, a stagnálás mocsarában megmaradnunk, hanem, ha lassan is, de folyton előre kell törnünk a kulturális élet nagy javainak, köztük a talán legnagyobb kincsnek: a gyermeknek, a gyermekléleknek védelmében.

A londoni grófsági tanács közok-

tatási bizottsága néhány javaslatot fogadott el. Ha ezekhez — ami felett alig lehet kételkedni — hozzájárul a tanács és ilyen módon az egész londoni grófság területén törvényerővel bírnak, igen nagy haladást jelentenek a gyermek-munka korlátozása és általában a gyermekvédelem terén.

Mint minden nagyváros, London is melegágya a gyermekmunka korai kihasználásának. (A városokba tömörült proletáryomor érthetővé teszi ezt, de sokszor a szülő lelkiismeretlensége, nem egyszer munkakerülése az az ok, mely a fejletlen fiú és lánygyermeket az utcára kergeti. —) Sovány, elgémberedett alakokat látunk, akiknek iskola, jó levegő, játék kellene ahelyett, hogy ujságcsomóval, virággal, képeslevelezőlappal stb. róják az utcát vagy különféle iparágakban nyerne leggyakrabban egészségtelen foglalkozást, melyekben a gyenge, de ügyes gyermekujjak olcsó munkáját készséggel használja ki a lelkiismeretlen tőke.

A londoni rendelkezés szerint

T á r c a.

Jancsika tulipánja.

Írta: **Kacsoh Pongrácz dr.**

Egy bájos, vérbeli fiatal művésznőt ünnepelt tegnap a kecskeméti közönség azzal a melegséggel, azzal a szeretettel, amelyre csak egy ilyen szinmagyar, a vendéglátás erényeiben épp oly gazdag, mint az igazi művészi értékek méltánylásában mindenkor tudatos közönség képes, amikor saját szülőitét öleli szerető anyai keblére. Hornyik Jancsika tegnapi ünneplése egyaránt szólt a talentumos, szépen fejlődő operett művésznőnek és a kecskeméti uri társaság régi kis Jancsikájának, a tegnapi zajos ovációk, virágok és tapsok indító okai között egyenlő szerepet játszik a művészi izlés és a viszontlátás felett érzett öröm.

Az ünneplés részleteiről beszámolni a színházi krónikások dolga. E sorok írója mindössze annak a kedves véletlennek a his-

tóriáját szeretné elmesélni e talentumos, kedves fiatal lány hívei számára, mely őt a mai művésznővel színészi pályája kezdetén, sőt annak csaknem legelső napján összehozta.

Ezerkilencszázöt őszén volt. A „Király Színház” akkor még meglehetősen fiatal, sok gonddal és bajjal küzdő műintézet, erejét csaknem meghaladó feladatra vállalkozott. Egy szép tavaszi napon ugyanis a Fedák Zsazsa szalagoktól tarka, virágokkal illatos szalonjában kis körű társaság előtt Buttykay Ákos, az akkor már ünnepelt szinfonikus zeneszerző, lezongorázta egy még csak tervezett operettjének két számát, de azzal annyira megbabonázta hallgatóit, köztük Beöthy Lászlót, a fiatal színház igazgatóját, hogy ez nyomban lekötötte Buttykay új munkáját.

Mikor azután a nyár folyamán a zongorakivonat megérkezett Riminibe (ahol Beöthy e sorok írójának társaságában nyaralt), ugyancsak vakartuk ám a kopasz fejünket. A muzsika csodaszép volt, felülmúlt minden várakozást, de az első lezongorázás után

tisztában voltunk azzal, hogy nagy fába kell vágni a fejszénket.

Mikor aztán ősszel e sorok írója megtartotta az első zenekari és az első karpróbat, azonnal kiderült, hogy a személyzetet okvetlen meg kell erősíteni. Legalább nyolc új tag kellett a zenekarba, legalább husz új jó hangú és megjelenésű énekesnő a kórusba. A zenekari tagok hamar előkerültek, az új karénekesnőkkel azonban baj volt. Aki csinos volt, annak a hangja volt olyan, mint egy kukorica hegedűé, a johangúaknak ellenben — a megjelenése. Végre is Rákossy Szidi asszonyhoz fordultam, kérve, hogy iskolájának legügyesebb magánénekes növendékeit engedje át a szokatlanul nehéz és szép feladat érdekében.

A kérő szó nem esett hiába, a más nap reggeli próbán hét szép karcsú, kedves arcú leányka jelentkezett nálam: „Rákossy őnagysága küldött bennünket. Tessék beosztani!”

— Csak tessék leülni! — biztattam őket.

K o v á c s I s t v á n

Ezipésmester

Brassó, Fekete-utca 18.

Elegáns és kifogástalan cipőket legújabb divat szerint felelősség mellett készítek. Javításokat elvállalok pontos kiszolgálás és szolia árak mellett.

első sorban is „az utcai kereskedelemről von ki mintegy 10.000 fiu és 1000 leánygyermeket, mert ezentul fiuknak 14 éven, leányoknak 16 éven alól nem szabad utcai árusítással foglalkozniok. Este 9 órától reggel hatig pedig általában csak tizenhat éven felül levő gyermekek foglalkozhatnak utcai árusítással. A gyermekrikancsok stbiek.

Általános elvül pedig kimondja az új tervezet, hogy a 14 éves koron alul levő mindkét nembeli gyermekeket naponként legfeljebb csak három és fél óra hosszat szabad iparilag foglalkoztatni.

Schollaert miniszterelnök, mint közoktatásügyi miniszter most terjesztette pártja, a 26 év óta kormányzó katolikus többség elé a népiskolai törvény revíziójáról szóló tervezetét, melynek pontos szövegét ugyan még nem adták ki, de elveit már közölték a sajtóval s ezekből látható, hogy nagyszabású koncepcióról van szó, melyet pedagógiai, kulturális, szociális és főképpen gyermekvédelem fontossága valóságos határkövé tesz a közoktatásügy történetében.

Mint Schollaert az említett pártértekezleten kifejtette, a törvényjavaslat célja egyrészt az elemi oktatás kifejlesztése és az iskolalátogatás biztosítása, másrészt a tanítók helyzetének javítása.

A tanítók helyzetét célzó fontos intézkedéseknél azonban sokkal

Hat élelmes azonnal kapott helyet. Elfoglaltak és megtöltöttek egy padot. A hetedik, ijedt arcú kis kezdő, két napos növendék, egy jól termett karhölgyektől már elfoglalt pad legszélére jutott. Mire az első szám végére értünk, a kis hetediket addig szorították, hogy kénytelen volt felállani.

— Miért nem ül kisasszony? — kérdeztem kissé tettetett szigorral.

— Elfogyott a helyem! felelt félő, ijedt hangon, elpirulva a leányka.

Szavait harsán, gunyos kacagás követte és az én kis hetedikem keservesen sirva fakadt.

Nem vagyok szentimentális ember, de mérhetetlenül megsajnáltam a kicsikét. Leritt róla a vidéki uri leány, aki rózsaszín ideálmussal, szép reményekkel eltelve jött a nagy városba, aki alig várta, hogy betegye a lábát egy szinpadra s akit a legelső szavánál kegyetlenül kinevetnek.

Széket hozattam és — azért is — magam mellé ültettem. A kacagás bosszankodó morgássá vált, amit azonban egy barátságatlan tekintettel elnémitottam és a próba komolyan folyt tovább.

Az én kis „hetedikem”, kinek nevét sem tudtam, minden próbánál jobban és jobban kitűnt szép hangjával és zenei intelligenciájával. Lassanként ki sem mondott barátság fejlődött közöttünk, mely részről hálán, részről őszinte elismerésen alapult. Többet azonban nem beszéltem vele.

A „Bolygó görög” után (mert ez volt a csodaszép operett címe) sokáig nem voltam itthon és mikor júniusban külföldről

fontosabbak a javaslat azon részei, melyek az elemi oktatást kiterjesztik a gyermek 14 életévéig, kötelezővé és ingyenessé teszik s teljes paritást biztosítanak a simultán (felekezetenküli, és a katolikus u. n. szabad iskoláknak).

Az új javaslat első pontja ezért nem is iskolaügyi, hanem szociális. Kimondja, hogy a 14 évüket be nem töltött gyermekeket ezentul semmiféle ipari, mezőgazdasági vagy cselédi bérszolgálatra nem szabad alkalmazni. A törvény ellen vétőt szigorú pénz illetve közhivatalnoknál fogházbüntetés éri.

HELMBOLD örökösei TUZA R. utóda

aranyműves. — Brassó.

Jó összeköttetésem s kevés regiem oépesítettek azon kellemes helyzetbe, hogy arany és ezüst nemümet bámulatos olcsó árban jó állás mellett adhatom el.

Egy vétel elegendő, hogy állandó vevőm legyen.

Javításokat műhelyemben olcsón és pontosan végzek.

Mély tisztelettel
Helmbold örökösei
TUZA R. utóda.

megtértem, ugyancsak meglepett az a pár sor, melyet egy reggel Rákossy Szidi urnőtől hozott a posta:

„Szívesen látom iskolám holnapi házi vizsgáján. Majd meglátja, hogy hova fejlődött a maga kis kedvence. Szívesen üdvözlí, stb..”

Nem tudtam, hogy ki legyen az én kedvencem, mert biz' én az ősi kis leányról egészen elfelejtkeztem.

Elmentem és — a legnagyobb meglepetéssel néztem, hallgattam a „kis hetedik”et, aki már már kész primadonnának látszott. Mikor vége volt a szerepének, hozzá siettem és — virág nem lévén nálam — átnyújtottam neki egy koalíciós tulipánt, akkor még csak egy-két napos újdonságot, talán a legelső ezerből. Ekkor tudtam meg, hogy Hornyik Jancsikának hívják, hogy kecskeméti és hogy az apja magamforma tanár ember.

Mondhatom Jancsika szörnyen büszke volt a tulipánomra és ott helyben kedves szerénységgel megígérte, hogy „igyekezni fog megérdemelni”.

Ismerjük el, hogy ezt az ígérte meg-tartotta. Annyira megtartotta, hogy arra a tulipánra (ha ugyan még meg van) — most már én vagyok büszke.

(Abból az alkalomból, hogy Hornyay Janka Kecskeméten vendégszerepelt, Kacsóh Pongrác, a János vitéz szerzője, a Kecskeméti Lapokba írta meg e kedves sorokat.)

Hirek.

Brassó 1911. március 19.

József napja. A tegnap ünnepelte Meisel József apát-plebános névnapját. Már az előző nap estéjen felhangzott a zárdai növendékek ajkain az üdvözlő, a hála dal a jó igazgatónak. Másnap a nagy mise után az üdvözlők egymást váltottak fel a plebánián. A papság, a választmány számos tagja, a kath. iskolák tanári és tantestület, a különféle kath. egyesületeket sem véve ki az Örszöngyal társulatot sem, megjelentek az apát-plebános előtt, hogy üdvözöljék és jó kívánságaikkal elhalmozzák. Hoztak lelki csokrokat és színes illatos virágokból készültet, mely utóbbiak már az oltári ékesítik. Isten hallgassa meg hívei imáját, tartsa meg sokáig őt, hogy a lelkeknek még sokat használhason.

Megbízás. A m. kir. belügyminiszter márc. ápr. havára, a közigazgatási bizottság elnöki teendőik elvégzésére dr. Semsey Aladár vm. főjegyzőt bizta meg.

Püspöki kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli dr. Csernoch János csanádi püspöknek kalocsai érsekké, gróf Széchenyi Miklós győri püspöknek a nagyváradi, dr. Várady Lipót Árpádnak a győri és Glatthoffer Gyulának csanádi püspökké történt kinevezését.

Csendőrség köréből. A király Besenyei László Albert ezredest a brassói VII. sz. csendőrkerület parancsnokát a honvédelmi minisztérium 16. osztálya vezetőjévé nevezte ki. A csendőrkerület ideiglenes vezetésével Bányai Albert kolozsvári alezredes bízott meg.

— Várady Ede csendőralezredes Székesfehérvárról altiszti iskola parancsnoki minőségben Brassóba helyeztetett át.

Személyi hírek. Gróf Mikes János székelyudvarhelyi főesperes, ugyszintén Weimann Sándor kézdivásárhelyi gimnáziumi tanár tegnap befejezték a szt. gyakorlatot a helyb. gimnáziumban illetve polg. leányiskolában.

Áthelyezték a huszárokat. A brassói 2-ik számú huszárezredet Medgyesre helyezték át.

Pénzügyőrség köréből. A brassói m. kir. pénzügyigazgató Korodi Mihály brassó-városi m. kir. pénzügyőri szakaszhoz beosztott p. ü. szemlést Sárkányba szakaszvezetői minőségben helyezte át.

A Br. Magyar Jótékony Nőgyelet f. hó 22-én, szerdán d. u. 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését a M. Polgárikörben, melyre az egylet összes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Adomány. Korodi Irén 5 kort. adományozott a Szent Antal Gyermekek otthonnak. A Szent Antal estély rendezősege 15 kornát juttatott e célra. Fogadják adományaikért a vezetőség hálás köszönetét.

Szt. gyakorlatot. holnap Keden d. u. 4 ó. kezd meg P. Ottó O. I. Fr. a brassói

r. k. nőknek a szt. gyasorlatot a szt. ferenc-rendi nővérek kápolnájában.

A felnőtt leányok kongregációja 20 kor. adományozott prézesük névünnepe alkalmából a „harangalapnak”. Ez már praktikus megemlékezés. Így kell az emlékünnepeket megörökíteni. Ez a helyes és követendő példa.

Harcserű lögyakorlatok. A m. kir. honvéd gyalogezred helyben állomásozó zászlóalja folyó hó 23-án és 24-én a pojánai gyakorlótéren élestől-énnel harcserű lögyakorlatot tart.

Elfogott betörők. Multakban megemlítettük, hogy Zeimes Mihály feljelentést tett a rendőrségen 2 inasa, Imre József és Schmidt Mihály ellen, kik szobájába behatolva a pénzszekrényből 300 koronát loptak el, s megszöktek. A rendőrség hosszas nyomozás után Marosvásárhelyt letartóztatta. A vizsgálat során megállapították, hogy Szabó Ernő, ki Brassóban maradt, szintén bűntársuk s hogy még egyéb bűn is nyomja lelkiismeretüket, amennyiben Imre József a tavaly gazdája lovát zsirban kísütött szivaccsal etette meg, melytől a ló megdöglött; Schmidt Mihály pedig az istállót gyujtotta fel. A fiatal bűnösöket az ügyészségnek adták át.

Betörés. Sreiber Edé Sütő utca 2 sz. alatti üzlethelység kirakatát tegnap éjjel ismeretlen tetesek betörték s onnan ki, 41 korona értékű árucikket vittek el. A rendőrség nyomoz.

Sáska Sándor

Épület és díszmű bádigos

Brassó, Vasut-utca 28.

elvállal minden e szakmába vágó munkákat u. m. épületmunkákat, konyha berendezéseket stb. Javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltnak.

SPORT.

A football játék szabályai. Ha sikerült a labdát az ellenséges kapun behajtani, akkor kapu bevétel történt (a bevételt eszközölt csoportnak goalja van). Kapubevétel azonban csak azon esetben történt, ha a labda a két kapupózna között és a felső lécz vagy zsinór alatt átrepült, úgy, hogy sem vitte, sem nem dobta és nem is ütötte senki, azaz vitték, ha a labda valamelyik támadó testén két lépésnél hosszabb területen át pihent; dobták, ha a tamadók valamelyike kézzel vagy kinyújtott karral továbbította a labdát, (testtel elrugni szabad) ütötték, ha kézzel vagy ököllel ütötték tovább.

Mindezen esetekben a kapubevétel érvénytelen, de nem számít a kapubevétel (goal) akkor sem, ha nem gurult át teljesen a kapun.

A labda, ha megütte a kapupóznát, de vissza pattanva róla begurult a mezőnyre, továbbra is játékban marad (balui); játékban marad akkor is, ha valamelyik kapun vagy határvonalon jut pihenőre, vagy azon lesz elfogva, de játékon kívül van a labda (ball aut) ha ezeken a vonalokon tulgurult.

Országos vívóverseny. A Kolozsvári Egyetemi Athletikai Club április 8-án és 9-én országos vívóversenyt rendez. A versenyt a „Magyar Athletikai Szövetség” szabályai

és jóváhagyásai mellett rendezik. Fegyvernemek: kard és tőr. A versenyen résztvehet minden magyar honos gentleman amateur vivó, továbbá a m. kir. honvédség, a cs. és kir. hadsereg és haditengerészet tisztjei és a m. kir. csendőrség tisztjei. Nevezések Denk Arnold sz. o. elnök címére (Kolozsvár, Májális-utca 6.) küldendők. Nevezési zárlat 1911. április 2. d. u. 6 óra.

Schreiber Ed.

vegyes élelmiszerek kereskedő

Brassó, Hirscher-u. 18 sz.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát szalonnát, legizlésebb felvágottat, tormás virslit és mindenféle sajtot, turót és vaját.

Naponta posta és vasuti szétküldések.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására, hozni hogy 2 évi távollétem után, mely időközben külföldön és utóbb Kolozsváron szakismereteimet gyarapítva újból visszertertem, és **KÓRHÁZ-UTCA 66 sz. a** az új szállodával szemben

női divattermemet

újból megnyitottam.

Szives pártfogást kérve,

maradtam tisztelettel

Tancer János

női divatszabó.

Tanult varrolányok felvételnek.

Tarcsi Pál elvállal mindennemű

BUTORCSOMAGOLÁST.

Tudakozódni lehet Kapu-utca 72 sz.

ifj. PURI FERENCZ

kádármester, Árvaház-utca 19. sz.

Weldenbacher Tamás utóda

ajánlkozik minden az ő szakmába vágó: úgy kemény mint lágy fából készült munkálatokra.

Javítások pontosan és olcsó árák mellett eszközöltnak.

Ugyanitt egy tanonc is felvétetik.

BARTHELMIE GYORGY

műszerész.

Brassó Weisz-Mihály-utca 23.

Telefon 380.

Képviselője a világhírű «Ideal» és «Erika» írógépeknek «Veritas» varrógépeknek, különleges kézművesgépeknek. Grammofonoknak, sokszorosító gépeknek stb.

Az elsőrendű hozzávalók: festékek, szallagok az összes gyártmányú írógépekhez, másolópapírok, mimeograf festékek. Törőgummi, gramfon lemezek, tűk, varró és himző selymek stb. kaphatók.

Műhelye a finom műszerészeti munkáknak.

Raktáron az összes finom varrógépeknek s részeinek szépen kidolgozott modeljei.

Különleges javító műhelye úgy fizikai s elektrotechnikai gépeknek, mint az bármily gyártmányú író gépeknek, varrógépeknek, grammofonoknak és mechanikai műszereknek.

!!! Írógép tulajdonosok figyelmébe !!!

Abonálja írógépét festékszagra és részeire írógép gondozását bizza szakembere évi általány mellett s ez által úgy időben mint pénzben nyer.

☐ Írógép iskola. ☐

KAPHATÓK jutányos árak és feltételek — mellett —**részletfizetésre is**

elsőrangu gyártmányu mindenfajta varrógépek, kerékpárok, fa és vasbutorok, képek, tükrök, inga- és zsebórák, aranynemű, szalon-garnitúrák, divánok, matracok, fali- és futó-szőnyegek, paplanok, mindenfajta vásznak, köntöskelmék, kész férfi- és fiuruhák, esetleg mérték után is készítenek. Nagy választék nemzeti zászlókban.

SZÖLLŐSY ZS.

Brassó, Kapu-utca 69.

Ügynökök megfelelő fizetés mellett felvétetek.

„LOLA“

fésűk és fogkefék kaphatók gyógyszerárakban drogueriákban és minden jobb szaküzletekben.

Az elárusító helyek kimutatását és árjegyzéket ingyen küldi az OLLA-gummi gyár Wien, II/482 Praterstrasse 57. Kapható Brasson Lang és Theil drogeria, Roth Victor Neustädter N., Hornung Gy., gyógyszerárak és Teutsch Gyula drogeriában. Segesváron Liegner A W.

„EVOE“

hajcsodaszer

bebizonyíthatólag

h a t á s o s !

kopaszság, hajhullás, hámlás elleni szer „Evoe“ erősíti és felfrissíti a fejbőrt, erősíti és elősegíti a haj növést. Egy üveg ára, igen kiadós, 5 K. három üveg 12 K. „Evoe“ csoda-crém ránc, vimmerli, redő, bőratka ellen. Nagy tégely 4 K. Evoe keleti szépitő-szappan 1 K. Az „Evoe“ társaság őráktára:

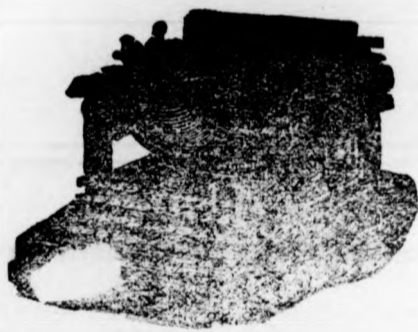
Balog J. Wien II/623 Práterstrasse 57.

Schmitz József

Műkelme festő és vegyészeti ruha-tisztító intézet.

Közép-utca 12. Fiókküzet: Kapu-utca 57.

Fest és tisztít mindennemű férfi, női, gyermek, egyenruhákat napernyőket, csipkéket, függönyöket, stb. *a legolcsóbb árak mellett.*

!!!Fehérnemű mosás és fényvasalás!!!

A mult a multé,
a jelen és a jövő a
!!! Smith-Bros írógépe !!!

Kérjen prospektust
FARAGÓ TESTVÉREK

**Hirdetéseket felvesz a
kiadóhivatal**

Brassói Népbank Részvénytársaság

az új „Korona“ szállodával szemben

Kapu-utca 72 szám alatt.

Alapítotott: 1884.

[Távbeszélő sz. 195.]

Elfogad: betéteket folyószámlára és betéti könyvre a legkedvezőbb kamatláb mellett.

Leszámol és visszleszámítol váltókat és egyéb leszámítolásra alkalmas értékeket.

Jelzálog kölcsönt ad földbirtokokra és házakra.

Jelzálog által biztosított váltókölcsönt folyosít.

Előleget ad értékpapírokra.

Mérsékelt kamat és a legelőnyösebb visszafizetési módokat mellett.